

Biện pháp nâng cao chất lượng dạy thực hành Học phần Giáo dục quốc phòng và an ninh tại Trường Đại học Tân Trào

Nguyễn Duy Hưng*

*Trường Đại học Tân Trào

Received: 10/6/2024; Accepted: 16/6/2024; Published: 27/6/2024

Abstract: In recent years, the teaching of the national defense and security education subject in general, and the practical teaching of the National Defense and Security Education subject in particular for students, has been of interest to Tan Trao University, which has implemented many measures to improve the quality of practice. The study proposes 04 measures to improve the quality of teaching the practical teaching of the National Defense and Security Education subject at Tan Trao University in the current context.

Keywords: Teaching national defense and security education, improving quality, practical teaching, Tan Trao University

1. Đặt vấn đề

Giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN) là môn học chính, bắt buộc trong chương trình học từ cấp phổ thông đến đại học. Việc học tập các kiến thức liên quan đến quốc phòng và an ninh là quyền và nghĩa vụ toàn dân. Bởi vì thông qua các kiến thức và hoạt động giáo dục, nhà trường mong muốn sẽ đào tạo, truyền đạt cho thế hệ trẻ là học sinh, sinh viên nền tảng vững chắc về ý thức dân tộc, chủ nghĩa yêu nước, rèn luyện tinh thần đoàn kết, tầm quan trọng và trách nhiệm của công dân với Tổ quốc.

Hiện nay, đã có nhiều nghiên cứu trong nước và quốc tế nghiên cứu về công tác GDQP&AN nói chung, dạy học môn GDQP&AN cho SV nói riêng. Tuy nhiên, việc nghiên cứu đề xuất biện pháp nâng cao chất lượng dạy thực hành học phần GDQP&AN cho SV trường Đại học Tân Trào là nghiên cứu có ý nghĩa khoa học và tính cấp thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Yêu cầu nâng cao chất lượng dạy thực hành học phần GDQP&AN tại trường Đại học Tân Trào hiện nay

2.1.1. Nâng cao chất lượng dạy thực hành học phần GDQP&AN tại trường Đại học Tân Trào phải bám sát quan điểm đổi mới GDQP&AN của Đảng Cộng sản Việt Nam, của Bộ GD&ĐT và mục tiêu, yêu cầu dạy học học phần GDQP&AN tại trường Đại học Tân Trào

Những năm qua và thời gian gần đây, tình hình quốc tế, khu vực có nhiều thay đổi với những diễn biến khó lường. Các cuộc xung đột sắc tộc, tôn giáo, chiến tranh cục bộ liên tục xảy ra, trật tự thế giới có thể sẽ được hình thành và sắp xếp lại. Trong tình hình hết sức phức tạp đó, các thế lực thù địch vẫn tiếp tục

sử dụng chiến lược “Diễn biến hòa bình” kết hợp với hoạt động bạo loạn lật đổ đẩy mạnh chống phá cách mạng Việt Nam. Một trong những thủ đoạn thực hiện diễn biến hòa bình là thủ đoạn trong lĩnh vực văn hóa tư tưởng. Chúng âm mưu làm phai nhạt lý tưởng, phá bỏ các giá trị truyền thống của dân tộc Việt Nam, chuyển hóa ý thức hệ với đối tượng chủ yếu là thế hệ trẻ, cụ thể là đối tượng học sinh sinh viên. Đảng và Nhà nước ta nhận thức rõ âm mưu đó của các thế lực thù địch. Vì vậy đã kịp thời chỉ đạo tăng cường giáo dục truyền thống yêu nước, bổ sung hoàn thiện nội dung các chương trình giáo dục đào tạo phù hợp với từng giai đoạn lịch sử, bổ sung cơ sở vật chất, phát triển đội ngũ giáo viên, giảng viên về lý luận chính trị, quốc phòng an ninh.

Mặt khác mục tiêu GDQP&AN cho SV các trường Đại học, cao đẳng theo Thông tư 05 của Bộ Giáo dục và đào tạo là nhằm đào tạo “Sinh viên có kiến thức cơ bản về quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về quốc phòng và an ninh; xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân, xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân, bổ sung kiến thức về phòng thủ dân sự và kỹ năng quân sự, sẵn sàng thực hiện nghĩa vụ quân sự, nghĩa vụ công an bảo vệ Tổ quốc” Mục tiêu này yêu cầu hoạt động giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên cần phải tiến hành đồng bộ với các hình thức, nội dung phù hợp với từng đối tượng, việc xây dựng chương trình chi tiết, viết giáo trình, xây dựng kế hoạch giảng dạy phải bảo đảm tính cơ bản, toàn diện, phù hợp với thực tiễn và có hệ thống, bảo đảm hình thành và phát triển các năng lực quân sự để người học có đủ điều kiện tham gia và hoàn thành nghĩa vụ bảo vệ Tổ quốc. Do vậy việc dạy thực hành học phần

Giáo dục quốc phòng và an ninh tại Trung tâm TĐTT trường Đại học Tân Trào phải bám sát quan điểm đổi mới của Đảng, của Bộ giáo dục và đào tạo về Giáo dục quốc phòng và an ninh, bám sát mục tiêu yêu cầu dạy học học phần Giáo dục quốc phòng và an ninh tại Trung tâm TĐTT trường Đại học Tân Trào.

2.1.2. Nâng cao chất lượng dạy thực hành học phần GDQP&AN tại trường Đại học Tân Trào phải bảo đảm tính thống nhất, đồng bộ, đảm bảo tính thiết thực và khả thi.

Nâng cao chất lượng dạy học thực hành là phải tăng cường tất cả các thành tố, các khâu, các bước của quá trình dạy học QP&AN, trong đó bao gồm mục tiêu dạy học, nội dung chương trình, phương pháp dạy học, phương tiện cơ sở vật chất phục vụ dạy học, hình thức tổ chức và quản lý hoạt động dạy học. Quá trình giáo dục là một hệ thống các thành tố có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, vừa thúc đẩy lẫn nhau, vừa chế ước lẫn nhau. Vai trò của mỗi thành tố trong đó là không giống nhau. Khi nói đến việc nâng cao chất lượng giáo dục người ta hay nói đến việc đổi mới phương pháp giáo dục. Tuy nhiên, cần phải thống nhất rõ ràng rằng việc đổi mới phương pháp giáo dục hay sự đổi mới hình thức tổ chức dạy học, đổi mới về phương tiện dạy học... chỉ đạt được hiệu quả cao nhất khi có sự tiến hành đồng bộ tất cả các thành tố trong hệ thống, làm cho hệ thống cùng vận động và phát triển.

Từ lý luận cơ bản nêu trên có thể kết luận rằng, muốn nâng cao chất lượng dạy thực hành học phần GDQP&AN tại trường Đại học Tân Trào phải bảo đảm tính thống nhất, đồng bộ, đảm bảo tính thiết thực và khả thi. Trong đó, thực hiện đồng bộ các biện pháp để hướng tới mục tiêu rèn luyện cho SV kỹ năng, kỹ xảo tư duy trí tuệ kết hợp với kỹ năng, kỹ xảo hoạt động quốc phòng và an ninh cho SV có vai trò đặc biệt quan trọng.

2.1.3. Nâng cao chất lượng dạy thực hành học phần GDQP&AN tại trường Đại học Tân Trào phải huy động được sự tham gia của mọi lực lượng sư phạm của nhà trường và phát huy tính tích cực, tự giác của sinh viên.

Để chất lượng dạy học đạt kết quả cao thì cần phải có sự phối hợp của nhiều bộ phận cùng tham gia chứ không thể là hoạt động của riêng bộ phận, cá nhân nào. Đảng ủy, Ban giám hiệu trường Đại học Tân Trào, Chi ủy, Ban Giám đốc Trung tâm TĐTT đã rất quan tâm chú trọng việc xây dựng kế hoạch dạy học cụ thể, tổ chức thực hiện nghiêm túc; yêu cầu nghiêm túc đối với việc đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp, quy trình dạy thực hành;

luôn đảm bảo việc bồi dưỡng năng lực sư phạm cho đội ngũ GV với nhiều hình thức, biện pháp đa dạng, phong phú. Coi trọng đổi mới phương pháp dạy thực hành là khâu đột phá để nâng cao chất lượng dạy thực hành học phần GDQP&AN tại trường Đại học Tân Trào hiện nay.

Ngoài ra nâng cao chất lượng dạy thực hành là phải làm sao phát huy được tính tự giác, tích cực của SV trong quá trình học tập, cụ thể là trong quá trình học thực hành. Muốn làm được như vậy trước hết nội dung giảng dạy phải phù hợp với tính đặc thù của đối tượng giảng dạy. Vì vậy, cần rà soát lại một cách hệ thống toàn bộ nội dung giảng dạy của từng học phần.

2.2. Biện pháp nâng cao chất lượng dạy thực hành học phần GDQP&AN tại Trường Đại học Tân Trào hiện nay

2.2.1. Nâng cao nhận thức, phát huy có hiệu quả vai trò của các lực lượng sư phạm trong quá trình dạy thực hành học phần GDQP&AN tại trường Đại học Tân Trào

Dạy thực hành học phần GDQP&AN là hoạt động củng cố, hoàn thiện kiến thức lý thuyết; hình thành và rèn luyện kỹ năng, kỹ xảo từ đơn giản đến phức tạp; phát triển tư duy, năng lực hoạt động quân sự quốc phòng; hình thành và giáo dục nhân cách, giúp người học kiểm nghiệm kiến thức lý thuyết đã học. Để làm được vấn đề đó mỗi giảng viên QP&AN cần phải nhận thức rõ tầm quan trọng của dạy học thực hành học phần Giáo dục quốc phòng và an, không ngừng nâng cao trình độ chính trị và chuyên môn trong quá trình giảng dạy để đảm bảo giảng dạy học phần đạt kết quả cao. Bên cạnh đó, Nhà trường cần có chủ trương, biện pháp cụ thể để xây dựng đội ngũ giảng viên GDQP&AN bảo đảm số lượng, chất lượng nhằm đáp ứng yêu cầu giảng dạy môn học này. Để làm tốt biện pháp này thì cần tập trung vào các yếu tố sau:

Giảng viên phải thường xuyên tích cực tự bồi dưỡng, nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ cũng như phẩm chất nhân cách cần có của người giáo viên để đáp ứng tốt hơn nữa về yêu cầu của tiến trình giảng dạy và nâng cao chất lượng dạy học của chính mình. Trình độ tri thức là mức độ hiểu biết sâu rộng của người giảng viên, được thể hiện trước hết ở sự am hiểu sâu sắc lĩnh vực khoa học mà mình đảm nhiệm, ngoài ra còn là kiến thức về các khoa học liên ngành và các khoa học có liên quan khác. Sự hiểu biết sâu rộng của GV với vai trò của người tổ chức, chỉ đạo, điều khiển hoạt động nhận thức của sinh viên là một trong những điều kiện cần thiết giúp sinh viên có thể thỏa mãn nhu cầu nhận thức của họ.

Thường xuyên tổ chức dự giờ, trao đổi kinh nghiệm, tham khảo các bài giảng mẫu để rút kinh nghiệm, nâng cao nghiệp vụ sư phạm cho bản thân, luôn tìm tòi và sáng tạo những phương pháp dạy học phù hợp với điều kiện thực tiễn của hoạt động sư phạm quân sự, không áp đặt, không máy móc trong quá trình giảng dạy cho SV.

2.2.2. Thường xuyên đổi mới mục tiêu nội dung, chương trình dạy thực hành học phần GDQP&AN

Tiếp tục đẩy mạnh đổi mới nội dung chương trình dạy thực hành học phần GDQP&AN cho SV. Đây là một biện pháp quan trọng và thiết thực nhằm nâng cao chất lượng đào tạo. Thực tế cho thấy, việc thực hiện đổi mới và kết quả của nó phụ thuộc chủ yếu vào các cơ sở giáo dục và đào tạo trực tiếp làm công tác này; đó là các trung tâm, các trường, các khoa, bộ môn GDQP&AN và ý thức trách nhiệm, trình độ của cán bộ, giảng viên. Vì vậy, cùng với tăng cường giáo dục nâng cao ý thức, trách nhiệm cho đội ngũ cán bộ, giảng viên, cần xây dựng môi trường và tạo điều kiện thuận lợi để người thầy phát huy cao nhất nhiệt huyết và khả năng của mình.

2.2.3.. Đa dạng hóa các phương pháp, hình thức tổ chức dạy thực hành học phần GDQP&AN

Theo lý thuyết hoạt động, thì phương pháp dạy học thực hành được bắt đầu bằng sự chuyển ra ngoài của hoạt động bên trong (có nghĩa là thông qua thực hành giúp người học vận dụng những kiến thức lý thuyết của môn học vào hoạt động thực tiễn để kiểm nghiệm kiến thức, rèn luyện kỹ năng kỹ, xảo). Sau đó là sự chuyển vào trong của hoạt động bên ngoài (tức là thông qua thực hành giúp người học phân tích tổng hợp rút ra những vấn đề lý luận, hình thành những khái niệm khoa học). Với ý nghĩa như vậy, phương pháp dạy học thực hành luôn được sinh viên đón nhận trong trạng thái tâm lý rất tích cực. Các phương pháp dạy học quốc phòng an ninh rất đa dạng. Đó là sự kết hợp giữa các phương pháp giảng dạy lý thuyết và thực hành giúp cho người học nhận thức sâu sắc về môn học cũng như nắm chắc kỹ chiến thuật. Do đó cần phải đa dạng hóa các phương pháp dạy học cho phù hợp theo hướng tăng cường vận dụng các phương pháp dạy học tiên tiến kết hợp với phương tiện dạy học hiện đại và ứng dụng công nghệ thông tin nhằm nâng cao chất lượng hiệu quả học phần.

2.2.4. Tăng cường cơ sở vật chất, phương tiện đảm bảo cho quá trình dạy thực hành học phần GDQP&AN

Là học phần đặc thù với những yêu cầu riêng về cơ sở vật chất và điều kiện đảm bảo cho hoạt động dạy và học. Thời gian qua trường Đại học Tân Trào

đã huy động nguồn lực để mua sắm thiết bị dạy học, nâng cấp hệ thống cơ sở vật chất phục vụ hoạt động dạy học GDQP&AN, tuy nhiên những cố gắng đó chưa đáp ứng được hết yêu cầu dạy thực hành học phần GDQP&AN cho sinh viên. Thực tế hiện nay cơ sở vật chất trang thiết bị dạy học, thao trường bãi tập vẫn còn thiếu hoặc chưa đảm bảo yêu cầu kỹ thuật ảnh hưởng đến chất lượng dạy thực hành học phần GDQP&AN. Do điều kiện khách quan và chủ quan hệ thống tài liệu, giáo trình còn chưa được cập nhật theo thực tế. Để khắc phục vấn đề này, trong thời gian tới Trung tâm TĐTT sẽ tiếp tục đề nghị Nhà trường củng cố, bổ sung, nâng cấp hệ thống cơ sở vật chất, thiết bị dạy học hiện có, tham mưu xây dựng các thao trường bãi tập đảm bảo đúng kỹ thuật. Cùng với đó đội ngũ GV GDQP&AN cần tích cực nghiên cứu, phát động phong trào sáng tạo mô hình học cụ để đáp ứng việc nâng cao chất lượng dạy thực hành học phần Giáo dục quốc phòng và an ninh hiện nay.

Với số lượng SV thường từ 300-400 SV một đợt học, khi tổ chức huấn luyện nội dung thực hành thao tác, sử dụng, cần tăng thêm số lượng mô hình học cụ để tăng số lần được thực hành luyện tập của sinh viên trong buổi học. Cần có kế hoạch bổ sung, sửa chữa nâng cấp hệ thống phương tiện dạy học.

3. Kết luận

Qua nghiên cứu cơ sở lý luận và phân tích thực trạng các biện pháp nhằm nâng cao chất lượng dạy thực hành học phần GDQP&AN tại trường Đại học Tân Trào, nghiên cứu đã đề xuất 04 biện pháp cơ bản nhằm góp phần nâng cao chất lượng dạy thực hành học phần GDQP&AN tại trường Đại học Tân Trào. Các biện pháp là các khuyến nghị cho các nhà quản lý giáo dục, các nhà hoạch định chính sách trong công tác nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo trường Đại học.

Tài liệu tham khảo

1. Hà Văn Công (2015), *Giáo dục quốc phòng cho học sinh, sinh viên sau 5 năm thực hiện Chỉ thị số 62/TW của Bộ Chính trị*, Tạp chí Quốc phòng toàn dân, số 10.
2. Hoàng Phê (chủ biên) *Từ điển Tiếng Việt*, Nxb TĐBK 2010, tr. 197
3. Nguyễn Đình Tòng “*Quản lý giáo dục quốc phòng-an ninh cho sinh viên các trường đại học Việt Nam trong bối cảnh mới*”.
4. Tổng cục Chính trị (2003), *Lý luận dạy học đại học quân sự*, Nxb QĐND, Hà Nội.
5. Linh Hương – Báo Thanh Hóa (2022) “*Nâng cao chất lượng dạy học bộ môn Giáo dục quốc phòng - an ninh trong trường học*”